

СИЛАБУС

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет хімії, екології та фармацевції
Кафедра органічної хімії та фармацевції

Дисципліна: **ОСНОВИ ФАРМАКОЛОГІЇ З МЕДИЧНОЮ РЕЦЕПТУРОЮ**

Силабус навчальної дисципліни «Основи фармакології з медичною рецептурою» підготовки бакалавра, галузі знань 09 Біологія, спеціальності Біологія, за освітньо-професійною програмою Лабораторна діагностика (денна форма навчання)

Викладач: *Сметаніна Катерина Іванівна*, кандидат фармацевтичних, доцент

Контактна інформація викладача:

Номер мобільного зв'язку: 0957342701

e-mail: Kateryna.Smetanina@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Кафедра – органічної хімії та фармацевції, Факультет – хімії, екології та фармацевції

Передумови вивчення курсу: Вивчення «Основи фармакології з медичною рецептурою» базується на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти при вивченні латинської мови та медичної термінології, анатомії людини, медичної біології, медичної, неорганічної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної та біологічної фізики, фізіології, мікробіології, вірусології та імунології, патоморфології, патофізіології, технології ліків та інтегрується з цими дисциплінами.

Анотація курсу. «Основи фармакології з медичною рецептурою» є нормативною дисципліною циклу професійної підготовки, під час вивчення якої відбувається засвоєння студентами базових знань фармакологічних груп лікарських засобів, класифікацій лікарських препаратів, фармакокінетики, фармакологічних ефектів, механізмів дій, показань та протипоказань до застосувань лікарських препаратів, побічної дії лікарських препаратів та взаємодій між препаратами в комплексних схемах лікування. Вивчення дисципліни «Основи фармакології з медичною рецептурою» передбачає набуття кожним здобувачем знань про лікарські засоби в цілому, вміння використовувати набуті знання при подальшому вивченні інших наук практичної медицини та у практичній діяльності лікаря.

У зв'язку з постійними змінами асортименту лікарських засобів на світовому фармацевтичному ринку, під час оволодіння певним рівнем практичних навичок, акцент робиться на анатомо-хімічно-терапевтичній – АТС-класифікації останнього перегляду (Anatomical Therapeutic Chemical classification system, WHO, 2016) усіх препаратів. Студент вчиться грамотно писати назви сучасних лікарських засобів, знаходити аналоги та замінники, підбирати індивідуальні дози, прописувати та оформляти рецептурні прописи згідно чинного законодавства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні основи фармакодинаміки, фармакокінетики та застосування лікарських засобів для лікування та з профілактичною метою. Вивчення системи «організм-лікарський засіб» у взаємодії з навколишнім середовищем є методологічною основою сучасної фармакології.

Метою вивчення навчальної дисципліни є набуття кожним здобувачем вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок щодо основних принципів обґрунтування раціонального й безпечного для здоров'я людини застосування лікарських засобів з метою

лікування та профілактики захворювань.

Основними завданнями вивчення дисципліни є надання здобувачам вищої освіти теоретичних знань щодо визначення групової належності лікарських засобів, їх фармакокінетики, фармакодинаміки, проявів можливих побічних реакцій, симптомів передозування, заходів, що запобігають виникненню та сприяють усуненню побічних реакцій, головних показань до призначення і взаємодії з іншими лікарськими засобами та набуття практичних навичок, зокрема виписування рецептів на лікарські препарати у різних лікарських формах.

Результати навчання (компетентності). Засвоєння теоретичного матеріалу супроводжується набуттям відповідних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 5. Здатність до критичного осмислення новітніх розробок у галузі біології і професійній діяльності.

ФК 11. Здатність здійснювати безпечну професійну практичну діяльність згідно з протоколами, рекомендаціями щодо безпеки та діючим законодавством.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.

ПРН 7. Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.

ПРН 9. Дотримуватися положень біологічної етики, правил біологічної безпеки і біологічного захисту у процесі навчання та професійній діяльності.

ПРН 24. ПРН 24. Аналізувати фізико-хімічні властивості та функціональну роль біологічних макромолекул і молекулярних комплексів живих організмів, характер взаємодії їх з іонами, молекулами і радикалами, їхню будову й енергетику процесів.

Таблиця 1

Перелік тем лекцій, які розглядаються

№ з/п	Назва теми	Кількість год.
Змістовий модуль 1. Загальні відомості про лікарські форми, речовини, засоби і препарати. Лікарська рецептура		
1	Загальна фармакологія. Формування назв лікарських засобів. Міжнародні, непатентовані, торгові назви препаратів	1
2	Лікарська рецептура. Поняття про лікарську сировину, речовину, препарат, засіб, форму. Дозовані і недозовані препарати: особливості призначення, оформлення до відпуску	2
3	Рецепт як юридичний документ. Типи і форми рецептурних бланків. Структура рецепту, особливості заповнення та зберігання	1
4	Лікарська форма препарату: види і типи, особливості оформлення та правила виписування рецептів для кожної форми лікарського засобу	1
5	Фармакокінетика та фармакодинаміка препаратів. Поняття комбінованої дії та синергізму	1
6	Препарати нового покоління. Сучасні лікарські форми	2
Змістовий модуль 2. Спеціальна фармакологія		

7	Холінергічні та адренергічні агоністи та антагоністи	2
8	Фармакологія речовин, що впливають на ЦНС. Анальгетики	2
9	Протиаритмічні та кардіотонічні лікарські засоби. Антиангінальні лікарські засоби	2
10	Лікарські засоби, що впливають на функцію органів травлення	2
11	Засоби, які впливають на функцію органів дихання	2
12	Лікарські засоби, що впливають на гемостаз та гемопоез	2
13	Гормональні препарати. Антидіабетичні лікарські засоби	2
14	Протизапальні та протиалергічні лікарські засоби	2
15	Антисептики та дезінфікуючі лікарські засоби. Синтетичні антимікробні лікарські засоби. Антимікотики.	2
16	Фармакологія антибіотиків різних груп. Принципи раціональної антибіотикотерапії	2
17	Принципи терапії гострих отруень лікарськими засобами. Антидоти	2
	Разом	30

Таблиця 2

Перелік тем практичних робіт для студентів денної форми навчання

№ з/п	Тема практичної роботи	Кількість год.	Бали
Змістовий модуль 1. Загальні відомості про лікарські форми, речовини, засоби і препарати. Лікарська рецептура			
1	Введення в медичну рецептуру. Тверді, м'які та рідкі дозовані лікарські форми. Форми для ін'єкцій	0,5	1
2	Недозовані лікарські форми	0,5	0,5
3	Контроль практичних навичок з медичної рецептури (оформлення рецепту, прописування ЛЗ у різних лікарських формах, вибір лікарських форм для певних клінічних ситуацій)	0,5	5
4	Контроль практичних навичок щодо вміння користуватися сучасними довідниками про лікарські засоби	0,5	10
Змістовий модуль 2. Спеціальна фармакологія			
5	ЛЗ, що впливають на передачу збудження в холінергічних синапсах	0,5	0,5
6	ЛЗ, що впливають на передачу збудження в адренергічних синапсах	0,5	0,5
7	ЛЗ для загальної і місцевої анестезії	0,5	0,5
8	Анальгетичні засоби. Опіатні та неопіатні анальгетики	0,5	0,5
9	Нейролептики, транквілізатори, гіпнотики та седативні ЛЗ	0,5	0,5
10	Антиконвульсанти. ЛЗ для лікування нейродегенеративних захворювань	0,5	0,5
11	Антидепресанти, ноотропні ЛЗ, психостимулятори та аналептики	0,5	0,5
12	Протиаритмічні препарати. Кардіотонічні ЛЗ. Серцеві глікозиди	0,5	0,5
13	Антиангінальні та гіполіпідемічні ЛЗ	0,5	0,5
14	Антигіпертензивні препарати. Ангіопротектори	0,5	0,5
15	ЛЗ, що впливають на шлунково-кишковий тракт	1	0,5
16	ЛЗ, що впливають на респіраторну систему	1	0,5
17	ЛЗ, що впливають на функції нирок та репродуктивні процеси	1	0,5
18	ЛЗ, що впливають на гемостаз	1	0,5
19	ЛЗ, що впливають на гемопоез. Протипухлинні ліки	1	0,5
20	ЛЗ, що впливають на обмін речовин. Водорозчинні вітамінні препарати. Ферменти та антиферменти	1	0,5
21	Жиророзчинні вітамінні препарати	1	0,5
22	Гормональні ЛЗ, їх синтетичні замінники та антагоністи	1	0,5

23	Протизапальні, протиалергічні та імунотропні ЛЗ	1	0.5
24	Антисептичні та дезінфікуючі ЛЗ	0,5	0.5
25	Синтетичні протимікробні ЛЗ. Протимікозні препарати	1	0.5
26	Фармакологія бета-лактамних антибіотиків	1	0.5
27	Фармакологія антибіотиків різних груп	1	0.5
28	Протитуберкульозні засоби. Протиспірохетозні ЛЗ. Противірусні препарати	1	0.5
29	Протипротозойні ЛЗ. Антигельмінти	1	0.5
30	Препарати макро- і мікроелементів. Плазмозамінники та препарати для парентерального живлення	1	0.5
31	Принципи терапії гострих отруєнь лікарськими засобами. Антитоти	0,5	0.5
32	Підсумковий модульний контроль: контроль практичної підготовки. Тестовий контроль теоретичної підготовки	1	10
	Разом	24	40

Політика оцінювання

При вивченні дисципліни студент мусить дотримуватися таких правил:

1. Не спізнюватися на заняття; перед початком заняття вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).
2. Не пропускати заняття без поважної причини, у разі відсутності - завчасно попередити та опрацювати матеріал самостійно.
3. Здійснювати попередню підготовку до лекційних та практичних занять згідно з переліком рекомендованої літератури.
4. Згідно з календарним графіком навчального процесу здавати всі види контролю.
5. Брати активну участь у навчальному процесі.
6. Бути терпимими, відвертими і доброзичливими до однокурсників та викладачів, а також відкритими до конструктивної критики.
7. У процесі навчання дотримуватись принципів академічної доброчесності.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до його конкретних цілей. На всіх практичних заняттях застосовуються види стандартизованого контролю теоретичної підготовки та контроль засвоєння практичних навичок: виконання практичних завдань, включаючи компетентнісно-орієнтовані, вирішення задач, тестовий контроль, усне опитування, письмову відповідь на запитання викладача.

Студенти отримують оцінку за кожне заняття, яка є комплексною та включає контроль теоретичної і практичної підготовки студента.

Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

На кожному занятті студент за виконання навчальних завдань може отримати 1 бал, максимально за усі практичні заняття студент може отримати 40 балів.

Формою проміжного контролю знань студентів за модуль є модульні контрольні роботи (МКР). МКР виконується після завершення вивчення всіх тем з модуля, на останньому занятті модуля. Формою проведення МКР є тестування. За одну МКР студент може отримати максимально 10 балів на денній формі та заочній формах навчання.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Якщо сума підсумкових модульних оцінок становить не менше 75 балів, то, за згодою студента, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни.

Відпрацювання незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти відбувається на кафедрі, кількість спроб відпрацювання незадовільної оцінки не обмежена. Відпрацювання незадовільних оцінок розпочинається за два тижні до закінчення семестру.

Консультації, індивідуальні завдання з навчальної дисципліни бакалаври можуть отримати щопонеділка та щосереди з 15.00 до 17.00 год.

Політика академічної доброчесності. Студенту необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити

документально), не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць, та ін., необхідно вказувати посилання на першоджерело. У творчих, дослідницьких, методичних роботах, під час виконання самостійної роботи, слід аргументовано доводити і висловлювати власну думку, спираючись на знання та уміння, здобуті у процесі навчання ЗВО.

Підсумковий контроль. Форма підсумкового контролю успішності навчання –екзамен. Оцінка за екзамен виставляється як сума всіх семестрових оцінювань. Для отримання позитивної оцінки є обов’язковим написання модульних контрольних робіт та виконання всіх практичних робіт. Якщо студент не погоджується із оцінкою, то сума балів за модульні контрольні роботи може бути замінена на бал, отриманий на екзамені (60 балів). Загальна оцінка знань здійснюється під час екзамену письмово, екзаменаційний білет містить тестові (на 30 балів) та розгорнуті (на 30 балів) питання.

Шкала оцінювання. Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно зі шкалою оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

Питання для підготовки до екзамену:

1. Визначення фармакології як науки. Її предмет та завдання. Зв’язок фармакології з іншими дисциплінами та біологічними науками.
2. Основні етапи розвитку фармакології.
3. Шляхи винайдення нових ЛЗ та їх впровадження.
4. Клінічні дослідження нових медикаментозних речовин.
5. Поняття про лікарські речовини, сировину, препарати, форму.
6. Джерела одержання лікарських речовин. Уявлення про фітотерапію.
7. Класифікація форм ЛП, їх переваги та недоліки.
8. Рецепт, його значення. Загальні правила виписування рецептів.
9. Форми рецептурних бланків і правила оформлення рецептів.
10. Правила виписування ліків для стаціонарних хворих.
11. Державна Фармакопея України, її зміст і значення.
12. Основні відомості про аптеку. Її структура та функції.
13. Правила зберігання та відпуску отруйних, наркотичних та сильнодіючих речовин.
14. Тверді форми ліків, правила виписування рецептів на порошки, капсули, драже, таблетки.
15. Рідкі форми ліків, правила виписування рецептів на розчини, емульсії, суспензії, слизи.
16. Рідкі ЛФ з рослинної сировини, правила виписування рецептів на настої, відвари, настойки, екстракти, мікстури.
17. М’які форми ліків: мазі, пасти, лініменти, супозиторії.
18. Форми ліків для ін’єкцій. Способи стерилізації, правила виписування рецептів.
19. Шляхи введення ліків в організм.
20. Переваги та недоліки ентеральних шляхів уведення ліків в організм.
21. Переваги та недоліки парентеральних шляхів уведення ліків в організм.

22. Розподіл та біотрансформація ліків в організмі.
23. Поняття про фармакокінетику лікарських засобів. Шляхи введення та виведення лікарських засобів з організму, особливості всмоктування та розподілу в організмі, основні види біотрансформації
24. Поняття про основні фармакокінетичні параметри (константа швидкості всмоктування, період напівелімінації, стаціонарна концентрація, кліренс препарату). Вікові особливості фармакокінетики.
25. Основні поняття фармакодинаміки: фармакологічний ефект, механізм дії.
26. Визначення поняття дози, види доз. Фармакодинаміка лікарських засобів
27. Види дії медикаментозних речовин: місцева, резорбтивна, рефлекторна, основна і побічна, пряма та другорядна.
28. Умови, які впливають на дію ліків в організмі: хімічна будова, фізико-хімічні властивості, вік, доза, маса тіла, індивідуальна чутливість, вагітність.
29. Дія лікарських препаратів залежно від дози. Види доз, широта терапевтичної дії.
30. Поняття про фармакогенетику та хронофармакологію
31. Зміна дії ЛР у випадку повторних уведень: кумуляція, звикання, тахіфілаксія, залежність, сенсibiliзація.
32. Особливості дії ліків при їх повторному застосуванні. Поняття про матеріальну і функціональну кумуляцію, толерантність або звикання, психічну та фізичну залежність. Поняття про синдроми відміни та віддачі
33. Комбінована дія ЛР. Синергізм та його види. Антагонізм. Сінергоантагонізм.
34. Поняття про безпеку ліків. Побічна дія лікарських засобів. Види побічної дії. Непереносимість. Ідіосинкразія. Алергічні реакції. Мутагенність, тератогенність, ембріотоксичність, фетотоксичність, канцерогенність
35. Побічна дія ліків алергійної та неалергійної природи.
36. Токсична дія ліків, тератогенна, ембріотоксична та мутагенна дія.
37. Значення особливостей взаємодії лікувальних речовин для фармакотерапії.
38. Місцево-анестезуючі речовини — загальна характеристика, види місцевої анестезії.
- Препарати, застосування їх для різних видів анестезії. Побічна дія
39. В'язучі засоби, принципи їх дії, класифікація, застосування окремих препаратів
40. Класифікація адсорбуючих засобів. Механізм дії. Показання до застосування.
- Препарати вугілля та синтетичні сорбенти
41. Подразнюючі засоби: їх місцева, рефлекторна та відволікаюча дія. Препарати.
42. Будова еферентної іннервації. Класифікація речовин, що впливають на холінергічні нервові волокна.
43. М-холіноміметичні речовини, основні фармакологічні ефекти, вплив на око і тонус непосмугованої м'язової тканини. Отруєння і надання допомоги.
44. Фармакологічна характеристика М-холіноміметиків. Вплив на органи та системи. Гостре отруєння мускарином. Заходи допомоги, антидотна терапія. Гостре отруєння атропіном та рослинами, що містять атропін. Заходи допомоги
45. Н-холіноміметичні речовини, механізм збуджувальної дії на дихання. Препарати. Шляхи введення. Токсична дія нікотину. Засоби для боротьби з палінням.
46. Антихолінестеразні речовини. Механізм дії. Основні фармакологічні ефекти. Препарати. Допомога в разі отруєння ФОС.
47. М-холіноблокатори. Механізм дії, основні фармакологічні ефекти. Особливості дії окремих препаратів. Застосування. Надання допомоги в разі отруєння. Побічна дія
48. Гангліоблокатори. Механізм їх дії. Застосування окремих препаратів. Побічна дія
49. Класифікація речовин, що впливають на адренергічні нервові волокна.
50. α -Адреноміметичні речовини, їх основні фармакологічні ефекти.
51. β -Адреноміметичні речовини, їх основні фармакологічні ефекти. Шляхи введення.
52. α - β -Адреноміметичні р-ни, основні фармакологічні ефекти. Застосування. Побічна дія

53. Симпатоміметичні речовини. Основні фармакологічні ефекти. Застосування. Побічна дія та організм людини.
54. α -Адреноблокатори. Застосування. Побічна дія на організм людини.
55. β -Адреноблокатори. Показання та протипоказання до застосування. Побічна дія на організм людини.
56. Протиепілептичні лікарські засоби. Класифікація, порівняльна характеристика, побічна дія протиепілептичних засобів
57. Симпатолітичні речовини. Побічна дія на організм людини.
58. Засоби для інгаляційного наркозу. Ускладнення під час і після наркозу. Особливості дії окремих препаратів. Побічна дія на організм людини.
59. Засоби для неінгаляційного наркозу. Особливості дії окремих препаратів. Шляхи введення. Ускладнення. Побічна дія на організм людини.
60. Спирт етиловий. Його резорбтивна та місцева дія. Допомога в разі гострого отруєння. Алкоголізм і методи лікування. Побічна дія на організм людини.
61. Снодійні засоби. Гостре отруєння, надання допомоги. Побічна дія на організм людини.
62. Протипаркінсонічні лікарські засоби. Класифікація. Основні механізми дії. Використання в клінічній практиці
63. Наркотичні анальгетики. Загальна характеристика. Особливості дії окремих препаратів. Застосування. Допомога в разі гострого отруєння. Морфінізм, методи лікування. Побічна дія на організм людини.
64. Ненаркотичні анальгетики. Механізм анальгетичної, жарознижувальної та протизапальної дії. Застосування. Побічна дія. Побічна дія на організм людини.
65. Нейролептики. Загальна характеристика, застосування, побічна дія на організм людини.
66. Фармакологія транквілізаторів. Класифікація. Механізм транквілізуючої дії, поняття про бензодіазепінові рецептори. Порівняльна характеристика препаратів транквілізаторів
67. Седативні засоби. Вплив на ЦНС. Застосування. Побічна дія на організм людини.
68. Загальна характеристика та застосування психостимулюючих засобів
69. Фармакологія антидепресантів. Класифікація антидепресантів за механізмом дії та хімічною будовою. Порівняльна характеристика. Побічні ефекти антидепресантів
70. Адаптогени та актопротектори. Показання до застосування. Основні властивості препаратів, порівняльна характеристика
71. Аналептики. Загальна характеристика, вплив на ЦНС. Препарати, застосування. Побічна дія на організм людини.
72. Стимулятори дихання центральної та рефлекторної дії. Застосування окремих препаратів в сучасній медицині.
73. Протикашльові лікарські засоби. Класифікація, характеристика препаратів. Побічна дія
74. Відхаркувальні засоби. Механізм дії та застосування окремих препаратів
75. Бронхолітичні засоби. Засоби невідкладної допомоги в разі нападу бронхіальної астми.
76. Засоби, які використовують в разі набряку легень.
77. Серцеві глікозиди, механізм їхньої дії на серце. Препарати, застосування, шляхи введення. Передозування. Побічна дія на організм людини.
78. Протиаритмічні засоби: механізм дії окремих препаратів, застосування. Побічна дія на організм людини.
79. Поняття про ангіопротектори. Фармакокінетика та фармакодинаміка препаратів. Класифікація кардіотонічних лікарських засобів. Фармакокінетика та фармакодинаміка. Побічні ефекти серцевих глікозидів
80. Засоби, які використовують для зняття та запобігання нападам стенокардії. Механізм дії окремих препаратів. Шляхи введення.
81. Засоби, які застосовують в разі інфаркту міокарда.

82. Гіполіпідемічні лікарські засоби. Загальна фармакологічна характеристика гіполіпідемічних засобів, спрямованість дії
83. Сучасна клінічна класифікація антитіпертензивних засобів. Фармакологічна характеристика антитіпертензивних засобів основної групи. Антигіпертензивні лікарські засоби додаткової групи. Принципи комбінації антитіпертензивних препаратів
84. Засоби, які впливають на апетит.
85. Засоби, які використовують у випадку недостатньої та надмірної секреції залоз шлунка.
86. Засоби, які використовують у випадку порушення секреції підшлункової залози. Побічна дія на організм людини.
87. Жовчогінні лікарські засоби. Класифікація. Загальна характеристика. Показання до застосування
88. Гепатопротектори та холелітолітичні лікарські засоби. Показання до застосування.
89. Класифікація проносних засобів. Фармакокінетика, фармакодинаміка препаратів, показання до застосування. Загальна характеристика засобів, що мають протиносну дію
90. Сечогінні засоби, механізм дії, класифікація, застосування, можлива побічна дія. Застосування при вагітності.
91. Засоби, які впливають на міометрій.
92. Засоби, які впливають на систему крові, класифікація, застосування
93. Класифікація засобів, що використовують для профілактики та лікування тромбозу. Загальна характеристика
94. Класифікація антикоагулянтів. Фармакокінетика, фармакодинаміка препаратів, показання та протипоказання до застосування. Побічна дія.
95. Загальна характеристика фібринолітичних з-бів. Показання до застосування. Побічна дія.
96. Класифікація коагулянтів. Фармакокінетика, фармакодинаміка, показання до застосування препаратів коагулянтів.
97. Плазмозамінні рідини. Загальна характеристика плазмозамінників. фармакодинаміка та показання до застосування. Препарати для парентерального живлення
98. Препарати гормонів. Їх синтетичні замінники та антагоністи. Значення и побічна дія.
99. Класифікація ферментних препаратів. Механізм дії та показання до застосування. Комбіновані ферментні препарати. Показання до їх застосування. Загальна характеристика інгібіторів ферментів. Класифікація. Показання та протипоказання до застосування
100. Вітамінні препарати. Значення та побічна дія.
101. Характеристика водорозчинних вітамінних препаратів. Показання до застосування, побічні ефекти.
102. Загальна характеристика жиророзчинних вітамінних препаратів. Показання та протипоказання до застосування. Побічні ефекти жиророзчинних вітамінних препаратів.
103. Полівітамінні препарати. Поняття про антивітаміни
104. Гормональні препарати гіпоталамуса та гіпофіза.
105. Механізм дії кортикотропіну, показання до застосування, побічні ефекти. Синтетичні аналоги кортикотропіну.
106. Фармакологічна характеристика гонадотропних гормональних препаратів.
107. Фармакодинаміка препаратів задньої частки гіпофіза Показання до застосування.
108. Фармакологія гормональних препаратів щитоподібної залози. Антитиреоїдні препарати. Показання та протипоказання до застосування, побічні ефекти
109. Солі основних та основно-земельних металів. Значення та побічна дія
110. Глюкоза. Фізіологічне значення, показання до застосування
111. Протизапальні засоби стероїдної та нестероїдної будови. Механізм їхньої дії. Застосування. Побічна дія на організм людини.
112. Протиалергійні засоби. Механізм протиалергійної дії окремих препаратів. Застосування. Побічна дія на організм людини.

113. Антисептичні засоби. Застосування препаратів груп галогеномісних сполук, ароматичних та аліфатичних сполук, барвників.
114. Антисептичні засоби. Застосування препаратів груп окислювачів, похідних нітрофурану, детергентів, кислот та основ, солей важких металів.
115. Класифікація антибіотиків за хімічною будовою, спектром та механізмом дії.
116. Застосування антибіотиків групи пеніциліну. Напівсинтетичні пеніциліни. Шляхи введення. Механізм, спектр та тривалість дії. Фармакологічна характеристика препаратів групи пеніциліну.
117. Особливості застосування антибіотиків груп макролідів, тетрацикліну, стрептоміцину. Побічна дія на організм людини.
118. Особливості застосування антибіотиків груп левоміцетину, аміноглікозидів, поліміксину. Побічна дія на організм людини.
119. Основні принципи хіміотерапії. Поняття про основні та резервні антибіотики.
120. Сульфаніламідні препарати, загальна характеристика, механізм і спектр дії. Застосування окремих препаратів. Побічна дія на організм людини.
121. Похідні нітрофурану 8-оксихіноліну. Фторхінолони. Побічна дія на організм людини.
122. Протитуберкульозні засоби. Протисифілітичні засоби. Побічна дія на організм людини.
123. Засоби, які застосовують у разі трихомонозу. Противірусні засоби. Побічна дія на організм людини
124. Протигрибкові засоби. Застосування в медичній практиці
125. Протигельмінтні засоби. Побічна дія на організм людини

Рекомендована література

Основна

1. Дорогозов С.М., Страшний В.В. Фармакологія на допомогу лікарю, провізору та студенту. Підручник-довідник. – Харків, 2002. – 480 с
2. Електронний посібник до вивчення курсу «Основи фармакології та медичної рецептури» / П.М. Полушкін. – Д.: ДНУ, 2015. – 428 с.
3. Клінічна фармакологія: підручник / М.І. Яблучанський, В.М. Савченко — Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2007. - 407 с.
4. Косуба Р.Б., Кучер В.І. Основи медичної рецептури: Посібник. – Чернівці, 2000. – 124
5. Машковский М.Д. Лекарственные средства: В 2т. М.: «Издательство Новая Волна». 2000. – Т. 1. – 540 с., Т.2. – 608 с.
6. Скаун М.П., Посохова К.А. Основи фармакології з рецептурою: Підручник. Видання друге, перероблене та доповнене методичними рекомендаціями до практичних занять. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. – 604 с.
7. Фармакологія та клінічна фармакологія. Ч. 1. Побічна дія лікарських засобів та фармакологічний нагляд за безпекою застосування ліків в Україні / Чекман І.С., Вікторов О.П., Мазур І.А., Беленічев І.Ф. та ін.- Запоріжжя; Київ, 2007.- 77 с.
8. Фармакологія: підруч. для студ. мед. ф-тів вищ. мед. навч. закладів / за ред. І. С. Чекмана; І. С. Чекман, Н. О. Горчакова, Л. І. Казак та ін. – 4-те вид. – Вінниця: Нова Книга, 2017. – 783 с.
9. Фармакологія: підруч. для студ. мед. та стомат. ф-тів вищ. мед. навч. закладів / І. С. Чекман, В. М. Бобирьов, В. Й. Кресюн та ін. – Вінниця: Нова Книга, 2020. – 471 с.
10. Фармакологія: практикум: навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закладів / В. М. Бобирьов, О. М. Важнича, Т. О. Дев'яткіна та ін. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 351 с.
11. Фармакотерапия с фармакокинетикой: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Самура Б.А., Черных В.Ф., Лепяхин В.К., Самура Б.Б., Киреев И.В., Таран А.В., А.А. Кириченко.- Х.: Изд-во НФаУ: «Золотые страницы», 2007.- 472с.

12. Фармацевтичні та медико-біологічні аспекти ліків. Перцев І. М., Пімінов О. Х., Слободянюк М. М. та ін. Навчальний посібник / За ред. І. М. Перцева. – Вінниця: Нова книга, 2007. – 728 с.

Допоміжна

1. Годован В. В. Фармакологія в рисунках і схемах: [навч. посіб. для студ. вищ. мед. і фарм. вузів III-IV рівнів акредитації] / В. В. Годован; за ред. В. Й. Кресюна. – Вінниця: Нова Книга, 2019. – 462 с.
2. Колот Е.Г. Лікарські засоби, що впливають на нервову та серцево-судинну системи / Колот Е.Г., Дев'яткіна Н.М. - Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2019. – 155 с.
3. Фармакологія в кросвордах: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів] / В. М. Бобирьов, Е. Г. Колот, С. Ю. Чечотіна, Т. О. Дев'яткіна. – Полтава: Укрпромторгсервіс, 2018. – 150 с.
4. Фармакологія-Cito! (Фармакологічна логіка) : підручник [для студ. ВНЗ] / НФаУ ; за ред. С. М. Дроговоз. – Харків : Тітул, 2018. – 232 с.
5. Фармакологія : навч.-метод. посіб. для самопідготовки студентів до єдиного держ. кваліф. іспиту (з використанням англ.мов. бази тест. завдань Крок-1) / Н. І. Волощук [та ін.]; Вінниц. НМУ ім. М. І. Пирогова. – Вінниця : Твори, 2019. – 166 с.
6. Довідник еквівалентності лікарських засобів - Rx index® / авт.-уклад. І. А. Зупанець [та ін.] ; за ред.: проф. І. А. Зупанця, акад. НАН України, проф. В. П. Черниха. – 3-тє вид., доп. та перероб. – Київ : Фармацевт Практик, 2019. – 832 с.

Інформаційні ресурси

1. «Державний реєстр лікарських засобів України» – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/derzhavnij-reestr-likarskih-zasobiv-ukraini>
2. АТС-класифікація – Режим доступу: <https://compendium.com.ua/uk/atc/>
3. Онлайн-платформа з протоколами на засадах доказової медицини – Режим доступу: <http://guidelines.moz.gov.ua/>
4. Екстрена медична допомога: догоспітальний етап. Новий клінічний протокол / Наказ Міністерства охорони здоров'я України 05.06.2019 № 1269 – Режим доступу: https://moz.gov.ua/uploads/2/12737-dn_20190605_1269_dod.pdf
5. Державний формуляр лікарських засобів 12-й випуск, 2020 р.: – Режим доступу: <https://www.dec.gov.ua/materials/chinnij-vipusk-derzhavnogo-formulyara-likarskih-zasobiv/>